

Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (andra avdelningen i utökad sammansättning)

den 24 april 2018*

”Ekonomisk och monetär politik – Tillsyn över kreditinstitut – Artikel 4.1 e och 4.3 i förordning (EU) nr 1024/2013 – Person som i praktiken leder verksamheten i ett kreditinstitut – Artikel 13.1 i direktiv 2013/36/EU och artikel L. 511-13 andra stycket i den franska lagen om penningmarknaden och finansmarknaden – Principen att ordföranden i ett kreditinstituts ledningsorgan i sin tillsynsfunktion inte samtidigt får vara verkställande direktör i samma institut – Artikel 88.1 e i direktiv 2013/36 och artikel L. 511-58 i den franska lagen om penningmarknaden och finansmarknaden”

I de förenade målen T-133/16–T-136/16,

Caisse régionale de crédit agricole mutuel Alpes Provence, Aix-en-Provence (Frankrike), företrädd av advokaterna P. Mele och H. Savoie,

sökande i mål T-133/16,

Caisse régionale de crédit agricole mutuel Nord Midi-Pyrénées, Albi (Frankrike), företrädd av advokaterna P. Mele och H. Savoie,

sökande i mål T-134/16,

Caisse régionale de crédit agricole mutuel Charente-Maritime Deux-Sèvres, Saintes (Frankrike), företrädd av advokaterna P. Mele och H. Savoie,

sökande i mål T-135/16,

Caisse régionale de crédit agricole mutuel Brie Picardie, Amiens (Frankrike), företrädd av advokaterna P. Mele och H. Savoie,

sökande i mål T-136/16,

mot

Europeiska centralbanken (ECB), företrädd av A. Karpf och C. Hernández Saseta, båda i egenskap av ombud, biträdda av advokaten A. Heinzmann,

svarande,

med stöd av

* Rättegångsspråk: franska.

Europeiska kommissionen, företrädd av V. Di Bucci, K.-P. Wojcik och A. Steiblyté, samtliga i egenskap av ombud,

intervenient i målen T-133/16–T-136/16,

angående ansökningar enligt artikel 263 FEUF om ogiltigförklaring av ECB:s beslut ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/98, ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/100, ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/101 respektive ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/99 av den 29 januari 2016, vilka har fattats med tillämpning av artikel 4.1 e i rådets förordning (EU) nr 1024/2013 av den 15 oktober 2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till ECB i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut (EUT L 287, 2013, s. 63), artikel 93 i ECB:s förordning (EU) nr 468/2014 av den 16 april 2014 om upprättande av ramen för samarbete inom den gemensamma tillsynsmekanismen mellan ECB och nationella behöriga myndigheter samt med nationella utsedda myndigheter (ramförordning om den gemensamma tillsynsmekanismen (SSM)) (EUT L 141, 2014, s. 1), och artiklarna L. 511-13, L. 511-52, L. 511-58, L. 612-23-1 och R. 612-29-3 i Code monétaire et financier (den franska lagen om penningmarknaden och finansmarknaden),

meddelar

TRIBUNALEN (andra avdelningen i utökad sammansättning),

sammansatt av ordföranden M. Prek (referent) samt domarna E. Buttigieg, F. Schalin, B. Berke och M. J. Costeira,

justitiesekreterare: handläggaren G. Predonzani,

efter den skriftliga delen av förfarandet och förhandlingen den 23 oktober 2017,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

- 1 Crédit agricole är en decentraliserad bankgrupp som regleras av artiklarna L. 512-20–L. 512-54 i Code monétaire et financier (den franska lagen om penningmarknaden och finansmarknaden) (nedan kallad CMF). Den är organiserad på tre nivåer: Crédit agricole mutuels lokala sparkassor, Crédit agricole mutuels regionala sparkassor och ett centralt organ på riksnivå, Crédit agricole SA.
- 2 Crédit agricole har betecknats som en betydande grupp som står under tillsyn enligt artikel 6 i rådets förordning (EU) nr 1024/2013 av den 15 oktober 2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut (EUT L 287, 2013, s. 63) och omfattas följaktligen, i fråga om de uppgifter som förtecknas i artikel 4.1 i förordningen, endast av den tillsyn som utövas av Europeiska centralbanken (ECB).
- 3 Den 8, 10, 14 och 24 april 2015 ansökte Crédit agricoles centrala organ, på begäran av sökandena Caisse régionale de crédit agricole mutuel Alpes Provence (sökande i mål T-133/16), Caisse régionale de crédit agricole mutuel Nord Midi-Pyrénées (sökande i mål T-134/16), Caisse régionale de crédit agricole mutuel Charente-Maritime Deux-Sèvres (sökande i mål T-135/16) och Caisse régionale de

crédit agricole mutuel Brie Picardie (sökande i mål T-136/16), hos Autorité de contrôle prudentiel et de résolution (Tillsyns- och resolutionsmyndigheten) (nedan kallad ACPR) om godkännande av utnämningen av B., C., T. och W. till ordförande i sökandenas styrelser och "ledare i praktiken".

- 4 Med tillämpning av artikel 93 i ECB:s förordning (EU) nr 468/2014 av den 16 april 2014 om upprättande av ramen för samarbete inom den gemensamma tillsynsmekanismen mellan ECB och nationella behöriga myndigheter samt med nationella utsedda myndigheter (ramförordning om den gemensamma tillsynsmekanismen (SSM)) (EUT L 141, 2014, s. 1), underrättades ECB om dessa ansökningar genom ACPR. ECB mottog samtliga nödvändiga handlingar den 8 juni 2015.
- 5 Den 31 augusti 2015 informerade ECB var och en av sökandena och Crédit agricoles centrala organ om att den hade för avsikt att inte godkänna utnämningen av B., C., T. och W. till sökandenas "ledare i praktiken" och gav dem möjlighet att yttra sig enligt artikel 31 i ramförordningen om den gemensamma tillsynsmekanismen.
- 6 Den 30 september 2015 begärde Crédit agricoles centrala organ att ECB skulle skjuta upp förfarandet på grund av att ECB:s avsikt att inte godkänna utnämningen av B., C., T. och W. grundar sig på ACPR:s ståndpunkt 2014-P-07 "avseende utnämningen av 'ledare i praktiken' i den mening som avses i artikel L. 511-13 och artikel L. 532-2 punkt 4 [CMF]" (nedan kallad ACPR:s ståndpunkt 2014-P-07), vars lagenlighet hade angripits vid Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Frankrike).
- 7 Genom fyra beslut av den 7 oktober 2015 avslag ECB, för det första, avseende var och en av sökandena, begäran om att skjuta upp förfarandet, på grund av att de beslut som den avsåg att fatta inte hade ACPR:s ståndpunkt 2014-P-07 som rättslig grund. För det andra godkände ECB utnämningen av B., C., T. och W. till styrelseordförande för var och en av sökandena. ECB motsatte sig för det tredje att B., C., T. och W. samtidigt skulle ha befattningen som "ledare i praktiken" för var och en av sökandena.
- 8 För att motivera dessa avslagsbeslut påpekade ECB att Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 2013, s. 338) innehöll bestämmelser rörande god styrning av kreditinstitut. Till dessa hör artikel 88.1 e i direktivet, vilken i princip förbjuder att ordföranden i ledningsorganet i sin tillsynsfunktion avseende ett kreditinstitut samtidigt är verkställande direktör i samma institut. ECB framhöll att syftet med förbudet, vilket beskrivs i skäl 57 i direktiv 2013/36, var att säkerställa ett konstruktivt ifrågasättande av institutets strategi av de icke verkställande ledamöterna i ledningsorganet. ECB framhöll även att den, med tillämpning av artikel 4.3 i förordning nr 1024/2013, var skyldig att tillämpa artikel L. 511-58 CMF, varigenom artikel 88.1 e i direktiv 2013/36 har införlivats. ECB påpekade att nämnda bestämmelse i princip hindrade att befattningen som ordförande i styrelsen, eller i något annat organ som har motsvarande tillsynsfunktioner över ett kreditinstitut eller ett finansbolag, innehas av den verkställande direktören eller av en person som har motsvarande ledningsfunktioner. ECB påpekade även att skäl 54 i direktivet möjliggjorde för medlemsstaterna att införa principer och standarder för styrning utöver dem som krävs enligt direktivet.
- 9 ECB noterade att det följde av artikel L. 511-52-IV CMF att de befattningar som gjorde det möjligt för en person att få ett godkännande som "ledare i praktiken", i den mening som avses i artikel L. 511-13 CMF, var befattningarna som verkställande direktör, vice verkställande direktör, ledamot i direktionen eller ensam verkställande direktör. Den hänvisade även till ACPR:s ståndpunkt 2014-P-07, av vilken det framgår att ordföranden i ledningsorganet med tillsynsfunktion, vilken har ansvar för att leda arbetet i detta organ, har getts icke verkställande tillsynsfunktioner och tillsynsuppgifter som skiljer sig från den verkställande direktörens verkställande funktioner, enligt fransk bolagsrätt.

- 10 ECB drog därav slutsatsen att det i princip måste finnas en skiljelinje mellan utövandet av verkställande och icke verkställande funktioner inom ett ledningsorgan. På grundval av detta konstaterade ECB att B., C., T. och W. inte kunde godkännas som sökandenas "ledare i praktiken", på grund av att de hade utnämnts till styrelseordförande och att det inte hade begärts något undantag.
- 11 Den 6 november 2015 begärde sökandena omprövning av vart och ett av dessa beslut enligt artikel 24 i förordning nr 1024/2013, jämförd med artikel 7 i ECB:s beslut 2014/360/EU av den 14 april 2014 om inrättandet av en administrativ omprövningsnämnd och nämndens arbetsordning (EUT L 175, 2014, s. 47). En muntlig förhandling hölls den 10 december 2015 vid den administrativa omprövningsnämnden (nedan kallad omprövningsnämnden).
- 12 Den 17 december 2015 avgav omprövningsnämnden ett yttrande som är gemensamt för målen T-133/16–T-136/16, i vilket den fann att ECB:s beslut var lagenliga. Nämnden framhöll att sökandena, genom fyra anmärkningar, kritiserade att ECB likställde begreppet "ledare i praktiken" med begreppet verkställande chef. ECB noterade även att sökandena hävdade att utnämningen av styrelseordföranden till "ledare i praktiken" inte alls stod i strid med förbudet mot att samtidigt ha tillsynsfunktioner och verkställande funktioner, utan möjliggjorde en jämvikt i styrningen av kreditinstitut genom utnämningen av en "ledare i praktiken" som inte är underställd den verkställande direktören.
- 13 För det första ansåg omprövningsnämnden att det följde av artikel L. 511-13 CMF jämförd med artikel L. 511-52 CMF att även om uppgifterna för en "ledare i praktiken" inte var definierade, var denna befattning tänkt som ett verkställande uppdrag, liknande uppdraget för en verkställande direktör eller vice verkställande direktör, medan styrelseordföranden klassificerades bland de icke verkställande cheferna.
- 14 För det andra hänvisade omprövningsnämnden till principen att man inte får inneha befattningarna som ordförande i ledningsorganet och verkställande direktör samtidigt, vilken anges i artikel 88.1 e i direktiv 2013/36 och har införlivats genom artikel L. 511-58 CMF. Nämnden drog därav slutsatsen att denna regel hindrade styrelseordföranden från att utöva de verkställande funktioner som motsvarar den verkställande direktörens funktioner.
- 15 För det tredje undersökte omprövningsnämnden befogenheterna för sökandenas styrelseordförande. Som svar på sökandenas argument om att det i lag nr 47-1175 av den 10 september 1947 om kooperationers rättsliga ställning (JORF av den 11 september 1947, s. 9088) (nedan kallad lagen av den 10 september 1947 om kooperationers rättsliga ställning) inte föreskrevs någon fördelning mellan de olika funktionerna inom styrelsen, fann omprövningsnämnden att det måste göras åtskillnad mellan tillsynsfunktionerna och de verkställande funktionerna inom styrelsen, för att garantera efterlevnaden av regeln i artikel L. 511-58 CMF.
- 16 För det fjärde prövade omprövningsnämnden sökandenas argument om att utnämningen av styrelseordföranden till "ledare i praktiken" gör det möjligt att tillämpa "fyra ögon-principen", vilken avses i artikel L. 511-13 CMF, vilket är mer förenligt med strävan efter maktbalans än utnämningen av en "ledare i praktiken" som hierarkiskt sett är knuten till den verkställande direktören. Omprövningsnämnden påpekade att det var nödvändigt att beakta principen om en skiljelinje mellan tillsynsfunktioner och verkställande funktioner som infördes genom direktiv 2013/36 och införlivades genom artikel L. 511-58 CMF och den framhöll tillsynsfunktionens mycket stora betydelse för en god styrning av ett kreditinstitut.
- 17 Omprövningsnämnden drog därav slutsatsen att det följde av artikel L. 511-13 CMF i förening med artiklarna L. 511-52 och L. 511-58 CMF att en "ledare i praktiken" utövar de verkställande funktioner som tillkommer den verkställande direktören eller en person som utövar motsvarande funktioner och

att eftersom styrelseordföranden inte kan utöva sådana funktioner, kan vederbörande inte utnämnas till "ledare i praktiken". Omprövningsnämnden slog därför fast att besluten av den 7 oktober 2015 skulle ersättas av beslut med exakt samma innehåll.

- 18 Det var därför som ECB den 29 januari 2016 antog besluten ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/98, ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/100, ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/101 och ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/99, med tillämpning av artikel 4.1 e i förordning nr 1024/2013, artikel 93 i förordning nr 468/2014 och artiklarna L. 511-13, L. 511-52, L. 511-58, L. 612-23-1 och R. 612-29-3 CMF (nedan gemensamt kallade de angripna besluten), vilka, i enlighet med artikel 24.7 i förordning nr 1024/2013, har upphävt och ersatt besluten av den 7 oktober 2015, men besluten har fortfarande exakt samma innehåll.
- 19 Den 30 juni 2016 avkunnade Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) en dom, i vilken den slog fast att ACPR:s ståndpunkt 2014-P-07 var lagenlig och vid detta tillfälle gjorde nämnda domstol en tolkning av artiklarna L. 511-13 andra stycket och L. 511-58 CMF.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 20 Sökandena väckte talan i de aktuella målen genom ansökningar som inkom till tribunalens kansli den 29 mars 2016.
- 21 Europeiska kommissionen ansökte, genom handlingar som inkom till tribunalens kansli den 4 juli 2016, om att få intervensera till stöd för ECB:s yrkanden.
- 22 Genom beslut av den 1 augusti 2016 beslutade ordföranden på tribunalens fjärde avdelning att förena målen T-133/16–T-136/16 vad gäller den skriftliga delen av förfarandet, den eventuella muntliga delen av förfarandet samt det avgörande genom vilket målet avgörs slutligt. Kommissionen tilläts, genom beslut samma dag av ordföranden på tribunalens fjärde avdelning, att intervensera i målen till stöd för ECB:s yrkanden.
- 23 I samband med att sammansättningen av tribunalens avdelningar ändrades, förordnades referenten att tjänstgöra på andra avdelningen, och målet tilldelades följaktligen denna avdelning.
- 24 På förslag av andra avdelningen beslutade tribunalen, med tillämpning av artikel 28 i tribunalens rättegångsregler, att hänskjuta målet till en avdelning i utökad sammansättning.
- 25 På förslag av referenten beslutade tribunalen (andra avdelningen i utökad sammansättning) att inleda den muntliga delen av förfarandet.
- 26 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen den 23 oktober 2017.
- 27 Sökandena har yrkat att tribunalen ska ogiltigförklara de angripna besluten.
- 28 ECB och kommissionen har yrkat att tribunalen ska
- ogilla talan, och
  - förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

- 29 Sökandena har till stöd för talan anfört ett resonemang som kan anses bestå av fyra grunder. Den första grunden avser åsidosättande av artikel 13 i direktiv 2013/36 och artikel L. 511-13 CMF. Som andra grund har det gjorts gällande att artikel L. 511-52-IV CMF åsidosattes. Sökandena har som tredje grund gjort gällande att artikel L. 511-13 CMF och artiklarna 13 och 88 i direktiv 2013/36 åsidosattes. Den fjärde grunden, vilken har åberopats i andra hand, avser åsidosättande av artikel L. 511-58 CMF.
- 30 ECB har gjort gällande att talan inte kan bifallas såvitt avser de fyra grunderna. Kommissionen anser att de tre första grunderna är verkningslösa och därför ska lämnas utan avseende, och att talan inte kan bifallas såvitt avser den fjärde grunden. I andra hand har kommissionen gjort gällande att talan inte kan bifallas såvitt avser de tre första grunderna.
- 31 Inom ramen för den första grunden har sökandena gjort gällande att ECB ändrade innebörden i artikel L. 511-13 CMF och artikel 13 i direktiv 2013/36, genom att likställa begreppet praktisk ledning med begreppet verkställande ledning. Sökandena har som andra grund hävdats att ECB gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning genom att av artikel L. 511-52-IV CMF dra slutsatsen att endast befattningarna som verkställande direktör, vice verkställande direktör, ledamot i direktionen eller ensam verkställande direktör gjorde det möjligt att få godkännande som "ledare i praktiken". Som tredje grund har sökandena hävdats att regeln att man inte får inneha befattningarna som styrelseordförande och verkställande direktör samtidigt inte innebär att begreppet "praktisk ledning" är begränsat till utövandet av enbart verkställande funktioner. Den fjärde grunden har åberopats i andra hand, för det fall tribunalen skulle slå fast att endast de ledamöter i ledningsorganet som har verkställande funktioner skulle kunna betecknas som "ledare i praktiken". Sökandena har inom ramen för den grunden hävdats att ECB gjorde en felaktig tolkning av artikel L. 511-58 CMF, eftersom denna bestämmelse inte hindrar att styrelseordföranden utövar alla verkställande funktioner, utan endast funktionen som verkställande direktör.
- 32 Tribunalen påpekar att de tre första grunderna har det gemensamt att de avser den tolkning av begreppet "ledare i praktiken" som ECB gav företräde åt i de angripna besluten. De ska därför prövas gemensamt.

De tre första grunderna: En felaktig tolkning av ECB av begreppet "ledare i praktiken"

- 33 Såsom framgår av punkterna 9 och 18 ovan, drog ECB i de angripna besluten slutsatsen att begreppet "ledare i praktiken" vid ett kreditinstitut skulle förstås som att det avsåg chefer med verkställande funktioner, såsom den verkställande direktören, den vice verkställande direktören, ledamöterna i direktionen eller den verkställande direktören, i egenskap av enda ledningsperson. Vidare ska det påpekas att ECB, genom att hänvisa till begreppet "ledare i praktiken" för ett kreditinstitut, avsåg att hänvisa till "personer [som] i praktiken leder verksamheten i ... kreditinstitutet", i den mening som avses i artikel 13.1 i direktiv 2013/36, och till personer som sköter den "praktiska ledningen av kreditinstitutet" i den mening som avses i artikel L. 511-13 andra stycket CMF.
- 34 Enligt artikel 13.1 i direktiv 2013/36 ska nämligen "[d]e behöriga myndigheterna ... bevilja auktorisation att inleda verksamhet i ett kreditinstitut endast om minst två personer i praktiken leder verksamheten i det sökande kreditinstitutet". Enligt artikel L. 511-13 andra stycket CMF gäller att "[d]en praktiska ledningen av verksamheten i kreditinstitut, däribland filialer till kreditinstitut som omnämns i punkt I i artikel L. 511-10, eller finansbolag ska skötas av minst två personer".
- 35 Tribunalen ska inledningsvis undersöka de argument som kommissionen har anfört om att dessa tre grunder är verkningslösa. Det har hävdats att de regler som sökandena påstår har åsidosatts inte utgör den rättsliga grunden för ECB:s beslut att inte godta utnämningen av ordförandena i sökandenas

styrelser till "ledare i praktiken", eftersom den rättsliga grunden består enbart av artikel 88.1 e i direktiv 2013/36 och artikel L. 511-58 CMF, och genom den sistnämnda artikeln har direktivet införlivats med fransk rätt.

- 36 I de angripna besluten godtog inte ECB att ordförandena i sökandenas styrelser samtidigt skulle ha befattningen som "ledare i praktiken". ECB ansåg att utnämningen av varje sökandes styrelseordförande till "ledare i praktiken" stred mot principen att ordföranden i ett kreditinstitut ledningsorgan i sin tillsynsfunktion inte samtidigt får vara verkställande direktör i samma institut, vilken föreskrivs i artikel 88.1 e i direktiv 2013/36 och har införlivats genom artikel L. 511-58 första stycket CMF, där det anges att "befattningen som ordförande i styrelsen, eller i något annat organ som har motsvarande tillsynsfunktioner över ett kreditinstitut eller ett finansbolag, får inte innehas av den verkställande direktören eller av en person som har motsvarande ledningsfunktioner".
- 37 Tribunalen konstaterar att ett sådant resonemang med nödvändighet bygger på ECB:s antagande om att den praktiska ledningen av verksamheten i ett kreditinstitut, som föreskrivs i artikel 13.1 i direktiv 2013/36 och i artikel L. 511-13 CMF, ska likställas med utövandet av verkställande funktioner inom institutet.
- 38 Detta likställande förekommer dessutom uttryckligen i de angripna besluten, när ECB däri framhåller att "i avsnitt IV i artikel L. 511-52 [CMF] beskrivs de befattningar som gör det möjligt för den utnämnda personen att få ett godkännande som ledare i praktiken på följande sätt: ... befattningarna som verkställande direktör, vice verkställande direktör, ledamot i direktionen eller ensam verkställande direktör". Likaså följer detta likställande av den hänvisning som ECB gjorde i de angripna besluten till ACPR:s ståndpunkt 2014-P-07 för att framhålla att "ordföranden i ledningsorganet med tillsynsfunktion, vilken har ansvar för att styra arbetet i detta organ, har getts icke verkställande tillsynsfunktioner och tillsynsuppgifter som skiljer sig från den verkställande direktörens verkställande funktioner, enligt fransk bolagsrätt".
- 39 I den mån som de angripna besluten bygger på ECB:s antagande att den praktiska ledningen av verksamheten i ett kreditinstitut ska likställas med utövandet av verkställande funktioner inom institutet, och i den mån som sökandena genom de tre första grunderna har ifrågasatt att detta antagande är riktigt, kan dessa tre grunder följaktligen inte anses vara verkningslösa, såsom kommissionen har anfört. Om det skulle visa sig att talan kan bifallas såvitt avser dessa grunder, är det nämligen inte uteslutet att de kan inverka på de angripna beslutens lagenlighet.
- 40 Kommissionens argument att de tre första grunderna är verkningslösa kan följaktligen inte godtas.
- 41 Inom ramen för den första grunden, vilken avser att artikel 13 i direktiv 2013/36 och artikel L. 511-13 CMF åsidosattes, har sökandena gjort gällande att ECB ändrade innebörden i dessa två bestämmelser, genom att likställa begreppet "praktisk ledning" med begreppet "verkställande ledning". I det avseendet har sökandena bland annat påpekat att användningen av uttrycket "personer [som] i praktiken leder verksamheten" i artikel 13.1 i direktiv 2013/36 inte innehåller någon hänvisning till definitionen av "verkställande ledning" som finns i artikel 3.1 punkt 9 i samma direktiv, och de har därav dragit slutsatsen att en "ledare i praktiken" inte nödvändigtvis är en ledamot i den verkställande ledningen. Ordet "i praktiken" ska förstås i dess bokstavliga betydelse, det vill säga att det syftar på vad som är "verkligt" eller som "faktiskt, verkligt finns". Vidare utgör inte artikel 3.1 punkt 9 i direktiv 2013/36 något hinder för att det i nationell rätt föreskrivs att personer som utövar en tillsynsfunktion även kan ha verkställande funktioner och innebär inte att endast ledamöter i den verkställande ledningen kan betecknas som "ledare i praktiken" eller att de sistnämnda ska ansvara för den dagliga ledningen av kreditinstitutet. Begreppet "ledare i praktiken" hänvisar dessutom till ledningen av ett kreditinstitut, vilken har dubbla dimensioner, nämligen en tillsynsfunktion och en verkställande funktion. De anser även att ECB felaktigt har utläst av andra bestämmelser i CMF att endast chefer som har verkställande funktioner kan betecknas som ledare i praktiken. Slutligen har sökandena hävdats att domen av Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) av den 30 juni 2016

inte med framgång kan åberopas för att motivera beslutet att inte utnämna deras styrelseordförande till "ledare i praktiken", eftersom nämnda dom grundar sig på en felbedömning av deras rättsliga ställning som kooperativ bank.

- 42 Inom ramen för den andra grunden, vilken avser att artikel L. 511-52-IV CMF åsidosattes, har sökandena hävdad att ECB gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning genom att av denna bestämmelse dra slutsatsen att endast befattningarna som verkställande direktör, vice verkställande direktör, ledamot i direktionen eller ensam verkställande direktör gjorde det möjligt att få godkännande som "ledare i praktiken". Sökandena har erinrat om att syftet med artikel L. 511-52-IV CMF inte är att beskriva de befattningar som möjliggör en utnämning till "ledare i praktiken", utan endast att införa regler som begränsar möjligheten att ha flera uppdrag samtidigt för att säkerställa att cheferna ägnar tillräckligt med tid åt sina uppgifter. Den omständigheten att "ledare i praktiken" omfattas av samma regler som verkställande chefer innebär inte att de kan likställas med varandra, eftersom ett begrepp inte definieras av dess rättsliga reglering. Sökandena har även anfört att de särskilda uppgifter som "ledarna i praktiken" har getts genom CMF motiverar att de omfattas av mer restriktiva regler om att man inte får inneha flera befattningar samtidigt än de regler som är tillämpliga på andra ledamöter i ledningsorganet som utövar icke verkställande funktioner. Slutligen anser sökandena att ECB felaktigt åberopade artikel L. 511-52-IV CMF för att fastställa vilka befattningar som omfattas av det förbud mot att inneha flera befattningar samtidigt som anges i artikel L. 511-58 CMF, eftersom de regler om vad som är oförenligt vilka avses i dessa bestämmelser har olika syften.
- 43 Inom ramen för den tredje grunden, vilken avser att artikel L. 511-13 CMF samt artiklarna 13 och 88 i direktiv 2013/36 åsidosattes, har sökandena hävdad att regeln att man inte får inneha befattningarna som styrelseordförande och verkställande direktör samtidigt inte innebär att begreppet praktisk ledning är begränsat till utövandet av enbart verkställande funktioner. Eftersom ledningsorganet har ansvar både för tillsynsfunktioner och verkställande funktioner, är det logiskt att dessa två kategorier av funktioner representeras av två "ledare i praktiken". Sökandena har gjort gällande att ECB:s synsätt – genom att det leder till att en biträdande eller vice verkställande direktör, utöver den verkställande direktören, utnämns till "ledare i praktiken" – undergräver "fyra ögon-principen" som har införts genom artikel 13.1 i direktiv 2013/36, eftersom "ledaren i praktiken" har en underordnad ställning i förhållande till den verkställande direktören. De har upprepat att konstaterandet att befattningarna som styrelseordförande och "ledare i praktiken" är oförenliga grundar sig på det felaktiga antagandet att en "ledare i praktiken" kan likställas med en verkställande direktör. Slutligen saknar den hänvisning till artikel L. 511-58 andra stycket CMF som ECB gjorde relevans, eftersom denna bestämmelse uteslutande avser filialerna till kreditinstitut som har sitt säte utanför Europeiska unionen och följaktligen utgör "särskilda regler för vad som är oförenligt".
- 44 ECB har, med stöd av kommissionen, bestritt sökandenas argument.
- 45 Genom de tre första grunderna har sökandena i huvudsak hävdad att ECB gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning vid tolkningen av begreppet "ledare i praktiken", genom att begränsa begreppet till att avse de ledamöter i direktionen som har verkställande funktioner. De har således bestritt den tolkning av artikel 13.1 i direktiv 2013/36 och artikel L. 511-13 andra stycket CMF som ECB gav företräde åt. Även om sökandena, bland annat inom ramen för den andra och den tredje grunden, har hänvisat till andra bestämmelser i direktiv 2013/36, i CMF och i lagen av den 10 september 1947 om kooperationers rättsliga ställning, så var det för att bestrida ECB:s tolkning av artikel 13.1 i direktiv 2013/36 eller artikel L. 511-13 andra stycket CMF.
- 46 Tribunalen erinrar om att de angripna besluteten antogs med stöd av bland annat artikel 4.1 e i förordning nr 1024/2013, i vilken det föreskrivs att "ECB [ska], i enlighet med punkt 3 i denna artikel, ha exklusiv befogenhet att för tillsynsändamål utföra följande uppgifter i förhållande till alla kreditinstitut som är etablerade i de deltagande medlemsstaterna: ... Säkerställa efterlevnaden av de akter som avses i artikel 4.3 första stycket, som föreskriver krav på att kreditinstitut har tillförlitliga

styrformer, inbegripet lämpliga krav för de personer som är ansvariga för förvaltningen av kreditinstitut, metoder för riskhantering, rutiner för intern kontroll, ersättningspolicier och ersättningspraxis och effektiva interna metoder för att utvärdera om det interna kapitalet är tillräckligt, inbegripet modeller för internmetoden”.

- 47 Enligt artikel 4.3 i förordning nr 1024/2013 ”[ska] ECB ..., för att utföra de uppgifter som ECB tilldelats enligt denna förordning och med målet att säkerställa hög tillsynsstandard, tillämpa all tillämplig unionsrätt och, när denna unionslagsrätt utgörs av direktiv, den nationella lagstiftning som införlivar dessa direktiv”.
- 48 Enligt artikel 4.3 i förordning nr 1024/2013 var följaktligen ECB skyldig att tillämpa inte bara artikel 13.1 i direktiv 2013/36, utan även den bestämmelse i nationell rätt varigenom artikeln har införlivats, nämligen artikel L. 511-13 andra stycket CMF.
- 49 Artikel 4.3 i förordning nr 1024/2013 förutsätter således med nödvändighet att tribunalen bedömer lagenligheten av de angripna besluten mot bakgrund av både artikel 13.1 i direktiv 2013/36 och artikel L. 511-13 andra stycket CMF.
- 50 För att pröva huruvida ECB gjorde sig skyldig till en sådan felaktig rättstillämpning som sökandena har gjort gällande, ska tribunalen följaktligen fastställa innebörden inte bara av artikel 13.1 i direktiv 2013/36, utan även innebörden av artikel L. 511-13 andra stycket CMF.

Tolkningen av artikel 13.1 i direktiv 2013/36

- 51 Det ska påpekas att uttrycket ”personer [som] i praktiken leder verksamheten i ... kreditinstitutet” används i artikel 13.1 i direktiv 2013/36 och i artikel 3.1 punkt 7 i samma direktiv, där ett ledningsorgan definieras som ”ett instituts organ, som utses enligt den nationella lagstiftningen och som har befogenhet att fastställa institutets strategi, mål och allmänna inriktning och som kontrollerar och övervakar ledningens beslutsfattande och de personer som i praktiken leder institutets verksamhet”.
- 52 Detta är de enda två ställena där uttrycket omnämns i direktiv 2013/36. Varken i definitionen av ”ledningsorgan med tillsynsfunktion” i artikel 3.1 punkt 8 i direktiv 2013/36 eller i definitionen av ”verkställande ledning” i artikel 3.1 punkt 9 i samma direktiv omnämns således ”personer som i praktiken leder institutets verksamhet”.
- 53 Eftersom uttrycket ”personer som i praktiken leder institutets verksamhet” som används i artikel 13.1 i direktiv 2013/36 inte definieras i direktivet, är det nödvändigt att göra en tolkning av detta uttryck.
- 54 Vid tolkningen av en unionsbestämmelse ska enligt fast rättspraxis inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juni 2005, VEMW m.fl., C-17/03, EU:C:2005:362, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 55 Särskilt när det inte är möjligt att genom en bokstavstolkning och en historisk tolkning av en förordning, och i synnerhet av en av dess bestämmelser, fastställa dess exakta räckvidd, finns det anledning att tolka den ifrågavarande förordningen utifrån dess ändamål och systematik (se, för ett liknande resonemang, dom av den 31 mars 1998, Frankrike m.fl./kommissionen C-68/94 och C-30/95, EU:C:1998:148, punkt 168, och dom av den 25 mars 1999, Gencor/kommissionen, T-102/96, EU:T:1999:65, punkt 148).

– Bokstavstolkningen och den historiska tolkningen av artikel 13.1 i direktiv 2013/36

- 56 Vad, för det första, beträffar bokstavstolkningen av uttrycket ”personer [som] i praktiken leder verksamheten i ... kreditinstitutet” i artikel 13.1 i direktiv 2013/36, ska det påpekas att uttrycket består av tre delar: först en hänvisning till begreppet ledning, ”minst två personer ... leder”, därefter ett adverb som betecknar denna ledning, ”i praktiken”, och slutligen en hänvisning till föremålet för denna ledning, nämligen ”verksamheten i ... kreditinstitutet”.
- 57 Vad först beträffar hänvisningen till begreppet ledning, följer därav endast att de berörda personerna ska vara ”chefer” och således ledamöter i det ledningsorgan som definieras i artikel 3.1 punkt 7 i direktiv 2013/36, vilket bekräftas av ordalydelsen i sistnämnda bestämmelse, i vilken det uttryckligen nämns att det inom ledningsorganet finns personer som i praktiken leder institutets verksamhet.
- 58 Eftersom det följer både av skäl 56 i direktiv 2013/36, enligt vilket ”[e]tt ledningsorgan bör antas ha verkställande funktioner och tillsynsfunktioner”, och av lydelsen i artikel 3.1 punkt 7 i direktivet att ledningsorganet omfattar samtliga chefer och att de har tillsynsuppgifter eller verkställande uppgifter, kan den omständigheten att personer som i praktiken leder institutets verksamhet ingår i ledningsorganet inte i sig göra det möjligt att definiera den exakta omfattningen av detta uttryck.
- 59 Vad vidare beträffar adverbet ”i praktiken”, kan det, såsom framgår av parternas argument, förstås på åtminstone två sätt. Det kan förstås som att det förutsätter en fortlöpande och verklig delaktighet i verksamheten av kreditinstitutets chefer, såsom sökandena har hävdad, och i så fall kan det omfatta verksamheten av chefer som inte har verkställande uppgifter, utan en tillsynsfunktion. Vidare kan det förstås som att det avser kreditinstitutets verkställande ledning, såsom ECB har gjort gällande, vilket skulle tendera att innebära att det endast kan avse de ledamöter i ledningsorganet som ingår i den verkställande ledningen, såsom den definieras i artikel 3.1 punkt 9 i direktiv 2013/36.
- 60 Vad därefter beträffar hänvisningen till föremålet för den praktiska ledningen, nämligen ”verksamheten i ... kreditinstitutet”, ska det konstateras att den tycks snarare innebära att endast de ledamöter av ledningsorganet som även är ledamöter i den verkställande ledningen kan anses i praktiken leda ett kreditinstitut.
- 61 Hänvisningen till den ”[praktiska ledningen av] verksamheten i ... kreditinstitutet” tycks nämligen begreppsmässigt ligga närmare de ”verkställande funktioner” och ansvaret för den ”dagliga ledningen” av kreditinstitutet som omnämns i artikel 3.1 punkt 9 i direktiv 2013/36, i samband med den verkställande ledningen, än att ”kontrollera och övervaka ledningens beslutsfattande”, som artikel 3.1 punkt 8 i direktivet ger i uppdrag åt ledningsorganet med tillsynsfunktion.
- 62 Vad, för det andra, beträffar den historiska tolkningen av artikel 13.1 i direktiv 2013/36, ska det påpekas att även om ett villkor för auktorisation av ett kreditinstitut, liknande det villkor som finns i artikel 13.1 i direktiv 2013/36, uppställdes redan i artikel 3.2 i rådets första direktiv 77/780/EEG av den 12 december 1977 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (EGT L 322, 1977, s. 30; svensk specialutgåva, område 6, volym 1, s. 210), har villkorets lydelse ändrats i direktiv 2013/36.
- 63 Artikel 3.2 i direktiv 77/780 krävde nämligen att ”[v]erksamheten i kreditinstitutet skall effektivt ledas av minst två personer”. På liknande sätt krävde artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG av den 20 mars 2000 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (EGT L 126, 2000, s. 1) och artikel 11.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning) (EUT L 177, 2006, s. 1) att ”verksamheten i kreditinstitutet i praktiken leds av minst två personer”.

- 64 Det ska konstateras att hänvisningen till den "[praktiska ledningen av] verksamheten i kreditinstitutet" eventuellt skulle kunna uppfattas som att det syftade på en funktion som är utmärkande för ledningsorganet som helhet, vilket har befogenhet "att fastställa institutets strategi, mål och allmänna inriktning" enligt artikel 3.1 punkt 7 i direktiv 2013/36.
- 65 Vad beträffar artikel 13.1 i direktiv 2013/36 tycks, av de skäl som angetts i punkterna 60 och 61 ovan, hänvisningen till den "[praktiska ledningen av] verksamheten i ett institut" begreppsmässigt ligga närmare de "verkställande funktioner" och ansvaret för den "dagliga ledningen" av institutet som omnämns i artikel 3.1 punkt 9 i direktiv 2013/36 i samband med den verkställande ledningen.
- 66 Artikel 13.1 i direktiv 2013/36 kännetecknas således av att ordalydelsen har utvecklats, genom att övergå från en hänvisning som kan vara tillämplig på samtliga ledamöter i ledningsorganet till en hänvisning som syftar till att utpeka endast de ledamöter som ingår i institutets verkställande ledning.
- 67 Mot bakgrund av det ovan anförda drar tribunalen slutsatsen att bokstavstolkningen och den historiska tolkningen av artikel 13.1 i direktiv 2013/36 snarare tenderar att innebära att uttrycket "två personer [som] i praktiken leder verksamheten i ... kreditinstitutet" ska förstås som en hänvisning till de ledamöter i ledningsorganet som även ingår i kreditinstitutets verkställande ledning.
- 68 Dessa tolkningar kan dock inte i sig på ett säkert sätt fastställa innebörden av det uttryck som används i artikel 13.1 i direktiv 2013/36, eftersom det i direktivet inte görs någon uttrycklig koppling mellan att ingå i kreditinstitutets verkställande ledning och den "[praktiska ledningen av] verksamheten i ... kreditinstitutet". Det ska därför, med tillämpning av den rättspraxis som omnämnts ovan i punkt 55, undersökas huruvida denna slutsats bekräftas av en teleologisk och en kontextuell tolkning av artikel 13.1 i direktiv 2013/36.

– Den teleologiska och den kontextuella tolkningen av artikel 13.1 i direktiv 2013/36

- 69 I direktiv 2013/36 anges inte vad som är syftet med artikel 13.1 i direktivet, eftersom inget av skälen avser nämnda artikel. Detta syfte kan inte heller utläsas av tidigare lagstiftning.
- 70 Varken direktiv 77/780, direktiv 2000/12 eller direktiv 2006/48 innehöll något skäl som förtydligade syftet med det villkor för auktorisation av ett kreditinstitut som avses i punkt 62 ovan.
- 71 Sökandena har hävdad att artikel 13.1 i direktiv 2013/36, i likhet med de relevanta bestämmelserna i direktiven 77/780, 2000/12 och 2006/48, har till syfte att uppnå en god styrning av kreditinstitut, som består i att inrätta en "fyra ögon-princip" för att undvika maktkoncentration till en enda person. Upprätthållandet av principens effektivitet förutsätter att det utöver den verkställande direktören finns en annan "ledare i praktiken" som inte är underställd den verkställande direktören, vilket är fallet med styrelseordföranden.
- 72 Det obligatoriska kravet på att det ska finnas minst två personer som i praktiken leder verksamheten i ett kreditinstitut skulle visserligen kunna förstås som att det inte bara syftar till att möjliggöra kontinuitet i den praktiska ledningen av ett kreditinstitut, genom att undvika att den praktiska ledningen kan äventyras om en ensam chef får förhinder, utan även till att införa en ömsesidig kontroll mellan de personer som i praktiken leder kreditinstitutet.
- 73 Beträffande styrningen av kreditinstitut ska det dock påpekas att syftena med direktiv 2013/36 framgår klart av ingressen till direktivet, och särskilt av skälen 53, 54 och 57.
- 74 I skäl 53 i direktiv 2013/36 framhålls att "[b]risten i företagsstyrningen i ett antal institut har bidragit till ett överdrivet och oförsiktigt risktagande inom banksektorn, vilket har lett till enskilda instituts fallissemang och till systemproblem i medlemsstaterna och globalt. De mycket allmänna

bestämmelserna om institutens styrning och det faktum att en stor del av ramarna för företagsstyrning inte är bindande utan väsentligen bygger på frivilliga uppförandekoder, har inte i tillräcklig grad främjat en effektiv tillämpning av sunda metoder för företagsstyrning av instituten”. I det avseendet har lagstiftaren framhållit, i samma skäl, att ”[i] vissa fall har avsaknaden av ett system med effektiva kontroller och befogenhetsfördelning inom instituten inneburit att det inte funnits någon faktisk övervakning av ledningens beslutsfattande, vilket har främjat kortsiktiga och alltför riskabla ledningsstrategier”.

- 75 Likaså anges det i skäl 54 i direktiv 2013/36 att ”[f]ör att kunna ta itu med de potentiellt skadliga effekterna av dåligt utformade system för företagsstyrning på sund riskhantering, bör medlemsstaterna införa principer och standarder för att säkerställa effektiv övervakning från ledningsorganets sida”.
- 76 Slutligen anges det i skäl 57 i direktiv 2013/36 att ”[r]ollen för icke verkställande medlemmar i ett instituts ledningsorgan bör inbegripa att de på ett konstruktivt sätt ifrågasätter institutets strategi och därigenom bidrar till dess utveckling, granskar ledningens insatser när det gäller att uppnå överenskomna mål, förvisar sig om att den finansiella informationen är korrekt och att finansiella kontroller och riskhanteringssystem är robusta och berättigade, granskar utformningen och genomförandet av institutens ersättningspolicy och ger objektiva synpunkter på resurser, utnämningar och uppförandenormer”.
- 77 Det framgår följaktligen av en granskning av ingressen till direktiv 2013/36 att även om det i direktivet inte anges vad som är syftena med regeln i artikel 13.1 i direktivet, innehåller direktivet ett klart förtydligande av det syfte som lagstiftaren eftersträvar när det gäller reglerna om god styrning av kreditinstitut. Detta syfte består i att säkerställa en effektiv tillsyn över den verkställande ledningen av de icke verkställande ledamöterna i ledningsorganet, vilket förutsätter en maktbalans inom ledningsorganet.
- 78 Detta kommer till uttryck i artikel 88 i direktiv 2013/36, med rubriken ”Styrningsformer”, i vilken det anges, bland annat i artikel 88.1 d och e, att ”[l]edningsorganet måste ansvara för en effektiv övervakning av den verkställande ledningen” och att ”[o]rdföranden i ledningsorganet i sin tillsynsfunktion avseende ett institut, får inte samtidigt vara verkställande direktör i samma institut, om inte detta har motiverats av institutet och godkänts av de behöriga myndigheterna”.
- 79 Av detta följer med nödvändighet, av systematiken i direktiv 2013/36, att syftet som avser god styrning av kreditinstitut – som sökandena har försökt att koppla deras tolkning av artikel 13.1 i direktivet till – ställer krav på en effektiv tillsyn över den verkställande ledningen av de icke verkställande ledamöterna i ledningsorganet, vilket förutsätter en maktbalans inom ledningsorganet. Det ska dock konstateras att effektiviteten i en sådan tillsyn skulle kunna äventyras om ordföranden i ledningsorganet med tillsynsfunktion, vilken formellt sett inte innehar befattningen som verkställande direktör, samtidigt ansvarar för den praktiska ledningen av verksamheten i kreditinstitutet.
- 80 Även om såväl artikel 3.2 i direktiv 77/780 som artikel 6.1 i direktiv 2000/12 och artikel 11.1 i direktiv 2006/48 eventuellt skulle kunna förstås som att de tillåter en samtidig utnämning av den verkställande direktören och ordföranden i ledningsorganet med tillsynsfunktion till ”ledare i praktiken”, för att möjliggöra ”fyra ögon” i ledningen av kreditinstitutet, kan en sådan tolkning inte tillämpas med avseende på direktiv 2013/36, eftersom direktivet fastställer tydliga regler om god styrning av kreditinstitut, vilka i princip utesluter att ordföranden i ledningsorganet med tillsynsfunktion samtidigt kan ansvara för den praktiska ledningen av verksamheten i kreditinstitutet.
- 81 Den slutsatsen påverkas inte av följande påpekande i skäl 55 i direktiv 2013/36:

”Olika styrningsstrukturer tillämpas i medlemsstaterna. I de flesta fall tillämpas en monistisk eller dualistisk ledningsstruktur. Definitionerna i detta direktiv är tänkta att omfatta alla befintliga strukturer utan att förespråka någon särskild. De är endast till för upprättandet av regler som syftar

till att ett visst resultat uppnås, oavsett vilken nationell bolagsrätt som gäller för ett institut i varje medlemsstat. Definitionerna bör därför inte påverka den allmänna tilldelningen av befogenheter i enlighet med nationell bolagsrätt.”

- 82 I motsats till vad sökandena har hävdad utgör en sådan tolkning inte något hinder för förekomsten av en monistisk styrningsstruktur för ett kreditinstitut, där ledningsorganet både har verkställande funktioner och tillsynsfunktioner, utan avser endast organisationen av befogenheter inom ledningsorganet.
- 83 Mot bakgrund av det ovan anförda, framgår det av bokstavstolkningen, den historiska tolkningen, den teleologiska tolkningen och den kontextuella tolkningen av artikel 13.1 i direktiv 2013/36 att uttrycket ”två personer [som] i praktiken leder verksamheten i ... kreditinstitutet” avser de ledamöter i ledningsorganet som även ingår i kreditinstitutets verkställande ledning.

Tolkningen av artikel L. 511-13 andra stycket CMF

- 84 Eftersom det är fråga om tolkningen av en bestämmelse i nationell rätt, ska det erinras om att enligt fast rättspraxis ska räckvidden av nationella lagar och andra författningar bedömas med beaktande av de nationella domstolarnas tolkning av dessa (se dom av den 27 juni 1996, Schmit, C-240/95, EU:C:1996:259, punkt 14 och där angiven rättspraxis, och dom av den 16 september 2015, kommissionen/Slovakien, C-433/13, EU:C:2015:602, punkt 81 och där angiven rättspraxis).
- 85 I det avseendet ska det påpekas att ECB och kommissionen har hänvisat bland annat till tolkningen av artikel L. 511-13 CMF i domen av Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) av den 30 juni 2016, vilken har nämnts ovan i punkt 19. Sökandena har haft möjlighet att yttra sig över denna dom i sina yttranden över kommissionens interventionsinlägga och vid förhandlingen.
- 86 Det ska vidare påpekas att nämnda dom avkunnades i ett mål som rörde maktmissbruk med avseende på ACPR:s ståndpunkt 2014-P-07, i vilken nämnda myndighet förtydligade sin tolkning av begreppet ”ledare i praktiken” med samma innebörd som den ECB gjorde gällande, vilken hänvisade till ACPR:s ståndpunkt 2014-P-07 i de angripna besluten. Domen av Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) av den 30 juni 2016 är därför av särskild relevans i förevarande mål.
- 87 Den omständigheten att domen av Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) av den 30 juni 2016 avkunnades efter de angripna besluten utgör inte hinder för att beakta domen vid tolkningen av artikel L. 511-13 CMF, eftersom sökandena har haft möjlighet att yttra sig vid tribunalen (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 5 april 2017, EUIPO/Szajner, C-598/14 P, EU:C:2017:265, punkterna 44–46).
- 88 I skäl 7 i domen av Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) av den 30 juni 2016 anges följande:

”[I] artikel L. 225-51 i Code de commerce [franska handelslagen] föreskrivs att '[s]tyrelseordföranden ska organisera och leda styrelsens arbete, och redogöra för detta vid bolagsstämman. Styrelseordföranden ska se till att bolagsorganen fungerar väl och särskilt förvissa sig om att styrelseledamöterna kan fullgöra sitt uppdrag'. ... [D]et framgår av dessa bestämmelser att styrelseordföranden i ett kreditinstitut i form av ett aktiebolag, förutom om styrelseordföranden ansvarar för institutets verkställande ledning, vilket är tillåtet enligt artikel L. 225-51-1 i samma lag, och på villkor att vederbörande har fått tillstånd till detta på de villkor som föreskrivs i artikel L. 511-58 [CMF], inte kan anses sköta den praktiska ledningen av kreditinstitutet i den mening som avses i artikel L. 511-13 i lagen[.] [F]öljaktligen åsidosatte inte ACPR dessa bestämmelser när den uppgav att bortsett från detta specifika fall kan inte styrelseordföranden i ett kreditinstitut, som bildats i form av ett aktiebolag med en styrelse, utses till 'ledare i praktiken' för detta institut[.] [S]ökandena kan inte i det avseendet med framgång åberopa den specifika karaktären på de kreditinstitut som

omfattas av lagen av den 10 september 1947 om kooperationers rättsliga ställning, eftersom de ovannämnda bestämmelserna i handelslagen är tillämpliga på dem oberoende av den frihet att organisera verksamheten som de har getts enligt bestämmelserna i denna lag eller enligt artikel L. 512-31 [CMF].”

- 89 I domen av den 30 juni 2016 slog således Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) fast att det endast var för det fall styrelseordföranden i ett kreditinstitut uttryckligen hade fått tillstånd att ansvara för den verkställande ledningen som vederbörande kunde utnämnas till institutets ”ledare i praktiken”, i den mening som avses i artikel L. 511-13 andra stycket CMF.
- 90 Härav följer att ECB inte gjorde sig skyldig till den felaktiga rättstillämpning som sökandena har gjort gällande, när den ansåg att begreppet ”ledare i praktiken” i ett kreditinstitut skulle förstås som att det betecknar de chefer som har verkställande funktioner, såsom den verkställande direktören, den vice verkställande direktören, ledamöterna i direktionen eller den verkställande direktören, i egenskap av enda ledningsperson.
- 91 Såväl artikel 13.1 i direktiv 2013/36 som artikel L. 511-13 andra stycket CMF innebär att endast de ledamöter i ledningsorganet som också ingår i kreditinstitutets verkställande ledning kan betecknas som ”personer [som] i praktiken leder verksamheten i ... kreditinstitutet” i den mening som avses i artikel 13.1 i direktiv 2013/36 eller som personer som sköter ”den praktiska ledningen av kreditinstitutet” i den mening som avses i artikel L. 511-13 andra stycket CMF.
- 92 Eftersom domen av Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) av den 30 juni 2016 räcker för att fastställa räckvidden av de bestämmelser i nationell rätt som ECB skulle tillämpa på grund av hänvisningen i artikel 4.3 i förordning nr 1024/2013, det vill säga artikel L. 511-13 andra stycket CMF, ska de argument som sökandena har anfört för att ifrågasätta att denna tolkning är riktig, däribland genom hänvisning till andra bestämmelser i nationell rätt, genast underkännas. Detta gäller särskilt den frihet att organisera verksamheten som sökandena åtnjuter enligt lagen av den 10 september 1947 om kooperationers rättsliga ställning, eftersom Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) dessutom uttryckligen tog ställning till den frågan i skäl 7 i sin dom av den 30 juni 2016.
- 93 Talan kan följaktligen inte bifallas såvitt avser sökandenas tre första grunder.

Den fjärde grunden, vilken har återopats i andra hand: Åsidosättande av artikel L. 511-58 CMF

- 94 Såsom har förklarats i punkterna 8 och 18 ovan, grundade ECB, i de angripna besluten, sitt beslut att inte godkänna ordförandena i sökandenas styrelser som deras ”ledare i praktiken” bland annat på lydelsen i artikel L. 511-58 CMF, varigenom artikel 88.1 e i direktiv 2013/36 har införlivats. ECB hänvisade även till den omständigheten att skäl 54 i direktivet gjorde det möjligt för medlemsstaterna att införa principer och standarder för styrning utöver dem som krävs enligt direktivet.
- 95 Inom ramen för den fjärde grunden har sökandena gjort gällande att ECB gjorde en felaktig tolkning av artikel L. 511-58 CMF, eftersom denna bestämmelse inte hindrar att styrelseordföranden utövar alla verkställande funktioner, utan endast funktionen som verkställande direktör. De har framhållit att enligt fransk rätt har styrelseordföranden verkliga verkställande funktioner som skiljer sig från en verkställande direktörs funktioner. De har påpekat att organisationen av dessa regleras av lagen av den 10 september 1947 om kooperationers rättsliga ställning, vilken kännetecknas av stor flexibilitet vad gäller organisation, vilket har gjort det möjligt för dem att i sina bolagsordningar fastställa en mycket vid definition av de befogenheter som tillkommer styrelsen och dess ordförande. Omfattningen av befogenheterna för styrelseordföranden, som antingen är självständiga eller har delegerats av styrelsen, räcker dessutom för att motivera att styrelseordföranden betecknas som ”ledare i praktiken”, dock utan att likställa styrelseordföranden med en verkställande direktör. Genom att begränsa styrelsens och styrelseordförandens roll till att avse enbart tillsynsfunktioner, har ECB dessutom tagit bort den

specifika karaktären på de ”monistiska” styrningsmodellerna, där styrelsen deltar både i tillsynsfunktionerna och i de verkställande funktionerna, tvärtemot lagstiftarens avsikt som anges i skäl 55 i direktiv 2013/36. Slutligen har sökandena påpekat att de inte ansökte om att deras styrelseordförande skulle utnämnas till verkställande direktör, utan till ”ledare i praktiken”.

- 96 ECB har, med stöd av kommissionen, bestritt sökandenas argument.
- 97 Vad, för det första, beträffar artikel 88.1 e i direktiv 2013/36, påpekar tribunalen att denna artikel har en klar lydelse genom att den hindrar att ”[o]rdföranden i ledningsorganet i sin tillsynsfunktion avseende ett institut ... samtidigt ... [är] verkställande direktör i samma institut, om inte detta har motiverats av institutet och godkänts av de behöriga myndigheterna”.
- 98 Vad, för det andra, beträffar artikel L. 511-58 CMF, varigenom artikel 88.1 e i direktiv 2013/36 har införlivats, anges det i nämnda artikel att ”[b]efattningen som ordförande i styrelsen, eller i något annat organ som har motsvarande tillsynsfunktioner över ett kreditinstitut eller ett finansbolag, får inte innehas av den verkställande direktören eller av en person som har motsvarande ledningsfunktioner”.
- 99 Även om artikel L. 511-58 CMF har en större räckvidd än artikel 88.1 e i direktiv 2013/36, genom att den utgör hinder inte bara för den ”verkställande direktören”, utan även för ”en person som har motsvarande ledningsfunktioner”, att inneha befattningen som styrelseordförande, medan artikel 88.1 e i direktiv 2013/36 endast hänvisar till den verkställande direktören, innebär inte detta större tillämpningsområde att dess förenlighet med artikel 88.1 e ifrågasätts. Tribunalen delar nämligen ECB:s bedömning i de angripna besluten att skäl 54 i direktiv 2013/36, vars innehåll har återgetts i punkt 75 ovan, möjliggör för medlemsstaterna att införa principer och standarder för att säkerställa effektiv övervakning från ledningsorganets sida. Utvidgningen av förbudet mot att samtidigt inneha befattningen som styrelseordförande till att omfatta en ”person som har motsvarande ledningsfunktioner” som den verkställande direktören överensstämmer dessutom med syftena med direktiv 2013/36, såsom har förklarats i punkterna 73–79 ovan, nämligen strävan efter en effektiv tillsyn över den verkställande ledningen av de icke verkställande ledamöterna i ledningsorganet, vilket förutsätter en maktbalans inom ledningsorganet.
- 100 Beträffande tolkningen av artikel L. 511-58 CMF, följer det av skäl 7 i domen av den 30 juni 2016, som det har erinrats om i punkt 88 ovan, att Conseil d’État (Högsta förvaltningsdomstolen) fann att denna bestämmelse utgjorde hinder för att styrelseordföranden i ett kreditinstitut utses till ”ledare i praktiken” för detta institut, förutom om styrelseordföranden har fått tillstånd till att ansvara för den verkställande ledningen.
- 101 Det framgår av den tolkning av artikel 88.1 e i direktiv 2013/36 som har gjorts i punkt 97 ovan att ECB, genom att tillämpa artikel L. 511-58 CMF, antog ett beslut som är förenligt med nämnda artikel 88.1 e. Det saknas därför anledning att pröva de argument som sökandena har anfört för att ifrågasätta att tolkningen av artikel L. 511-58 CMF är riktig.
- 102 Härav följer att ECB inte gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning när den drog slutsatsen att artikel L. 511-58 CMF utgjorde hinder för att utnämna ordförandena i sökandenas styrelser till deras ”ledare i praktiken”.
- 103 Talan kan därför inte bifallas såvitt avser den fjärde grunden, och följaktligen ska talan ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

- 104 Enligt artikel 134.1 i rättegångsreglerna ska tappande rättegångsdeltagare förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. ECB har yrkat att sökandena ska förpliktas att bära sina rättegångskostnader och ersätta ECB:s rättegångskostnader. Eftersom sökandena har tappat målet, ska ECB:s yrkande bifallas.
- 105 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna ska institutioner som har intervenerat bära sina rättegångskostnader. Kommissionen ska således bära sina rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (andra avdelningen i utökad sammansättning)

följande:

- 1) **Talan ogillas i samtliga mål.**
- 2) **Caisse régionale de crédit agricole mutuel Alpes Provence, Caisse régionale de crédit agricole mutuel Nord Midi-Pyrénées, Caisse régionale de crédit agricole mutuel Charente-Maritime Deux-Sèvres och Caisse régionale de crédit agricole mutuel Brie Picardie ska bära sina rättegångskostnader och ersätta de kostnader som uppkommit för Europeiska centralbanken (ECB).**
- 3) **Europeiska kommissionen ska bära sina rättegångskostnader.**

Prek

Buttigieg

Schalin

Berke

Costeira

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 24 april 2018.

Underskrifter